

Морфологічні показники крові качок за вирощування на території радіоактивного забруднення за різних способів утримання

С. Ковальова¹, О. Ільницька¹, Т. Вербельчук²

soils1964@ukr.net

Житомирська філія ДУ «Держгрунтохорона»,
м. Житомир, Україна
Поліський національний університет,
м. Житомир, Україна

Птахівництво є скоростиглою галуззю тваринництва, яка за короткий термін дає високоякісну дієтичну продукцію з порівняно незначними затратами праці і кормів. Наслідки Чорнобильської катастрофи ліквідовуються вже понад 30 років, проте ще й наразі триває узагальнення одержаних результатів досліджень. В Україні, на жаль, відсутні комплексні дослідження, у яких би різносторонньо і в порівняльному аспекті вивчали зміни морфологічних показників крові сільськогосподарської птиці, яку вирощують на радіоактивно забрудненій території. При цьому питання впливу радіації на птицю залишається маловивченим. Подібних наукових розробок в Україні немає, а практичні здобутки окремих фахівців не підкріплені науковими дослідженнями, що й стало аргументом наукових пошуків.

Науково-виробничі дослідження проводили у 2001 р. і в 2012 р. у с. Христинівка Народицького р-ну, де щільність забруднення ґрунтів ^{137}Cs становила понад 555 кБк/м². Качок контрольної групи утримували безвигульно, тобто цілий день у вольєрі з вільним доступом до води у коритах, а вночі — у приміщенні; дослідної — вигульно, тобто впродовж дня качки перебували на природних обмежених водоймищах 0,4–0,6 га і тільки під час годівлі заходили до вольєрів, а на ніч — у приміщення. Умови годівлі були однаковими для качок обох груп.

Морфологічні показники крові досліджували щомісяця. Кров брали з підкрильцевої вени через її розріз без голки у маленькі пробірки. Кількість еритроцитів визначали пробірковим методом — у камері з сіткою Горяєва; вміст гемоглобіну у крові визначали гемігلوبінціанідним методом; лейкограму та кількість лейкоцитів — у мазках крові, зафарбованих за методом Романовського-Гімзи. Для стабілізації крові використовували гепарин.

При порівнянні результатів досліджень вказано на позитивну тенденцію до зростання кількості еритроцитів у 2012 р. порівняно з 2001 р. у середньому на 6–7% за групами. Також встановлено суттєву різницю збільшення вмісту гемоглобіну у крові качок за роками досліджень. Якщо у 2001 р. у каченят 30-добового віку вміст гемоглобіну був у середньому 64,0 г/л, то у 2012 р. — 69,8 г/л, що на 9,1% більше. Таку ж тенденцію до змін спостерігали і в наступних дослідних вікових групах.

Кількість лейкоцитів у крові качок обох груп була в межах фізіологічної норми — 20–40 Г/л. Також варто зазначити про позитивну тенденцію у підвищенні кількості лейкоцитів у крові птиці обох груп у 2012 р.

Встановлено, що до 90-денного віку кількість еритроцитів та вміст гемоглобіну був вищим у крові птиці вигульного утримання, крім вмісту гемоглобіну крові у 2001 р., де цей показник був вищим для птиці всіх вікових груп безвигульного утримання. Кількість лейкоцитів в обох дослідних групах переважала у крові качок безвигульного способу утримання.

Отже, за результатами досліджень встановлено, що більша віддаленість у часі від моменту аварії на ЧАЕС зменшує ризик ураження кровотворної системи, і як наслідок, покращує показники. Способи утримання качок впливають на морфологічні показники крові піддослідної птиці.